

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15027976	IES Poeta Añón	Outes	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Lingua castelá e literatura	2º ESO	3	105

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	4
3.1. Relación de unidades didácticas	6
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	9
4.1. Concrecións metodolóxicas	26
4.2. Materiais e recursos didácticos	28
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	29
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	29
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	30
6. Medidas de atención á diversidade	30
7.1. Concreción dos elementos transversais	32
7.2. Actividades complementarias	33
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	34
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	35
9. Outros apartados	36

1. Introducción

A actual programación ten como referencia o marco lexislativo que sostén o sistema educativo galego. Contémplase a Resolución do 6 de xuño de 2023, da Secretaría Xeral de Educación e Formación Profesional, pola que se ditan instrucións para o desenvolvemento das ensinanzas de educación primaria, educación secundaria obrigatoria e bacharelato no curso académico 2023/2024. Alén disto, considérase a ORDE 8 setembro 2021, pola que se desenvolve o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia, e no Decreto 156/2022, do 15 de setembro, polo que se establecen a ordenación e o currículo da educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia. Por último, esta programación adáptase, con posterioridade, á ORDE do 3 de maio de 2023 polo que se aproba o calendario escolar para o curso 2023/24 nos centros docentes sostidos con fondos públicos na Comunidade Autónoma de Galicia.

O currículo da Educación Secundaria Obrigatoria pretende garantir unha formación adecuada e integral, que se centre no desenvolvemento das competencias e que sexa equilibrada, porque incorpora na súa xusta medida compoñentes formativos asociados á comunicación, á formación artística, ás humanidades, ás ciencias, á tecnoloxía e á actividade física. Unha das finalidades da Educación Secundaria Obrigatoria consiste en lograr que as alumnas e os alumnos adquiren os elementos básicos da cultura, especialmente nos seus aspectos humanístico e artístico, científico-tecnolóxico e motor.

O eixe do currículo da materia de Lingua Castelá e Literatura constitúeno as competencias relacionadas coa interacción oral, escrita e audiovisual adecuadas nos distintos ámbitos e contextos e en función de diferentes propósitos comunicativos, así como co fomento do hábito lector, da interpretación de textos literarios e non literarios (académicos, sociais e propios da vida cotiá) e da apropiación dun patrimonio cultural. A reflexión explícita sobre o funcionamento da lingua proporciona a ferramenta necesaria para desenvolver a conciencia lingüística e mellorar os procesos de expresión, comprensión e recepción crítica de textos de diferentes ámbitos.

Os obxectivos da materia de Lingua Castelá e Literatura na Educación Secundaria Obrigatoria supoñen unha progresión con respecto aos acadados na Educación Primaria, dos que haberá que partir nesta nova etapa, para pasar dun acompañamento guiado a outro progresivamente autónomo. Esta evolución supón, alén diso, unha maior diversidade e complexidade das prácticas discursivas. Agora a atención céntrase no uso da lingua nos ámbitos educativo e social, sublíñase o papel das convencións literarias e do contexto histórico na comprensión dos textos literarios e outórgaselle un papel máis relevante á reflexión sobre o funcionamento da lingua e os seus usos.

Na Educación Secundaria Obrigatoria, a materia de Lingua Castelá e Literatura ten como obxectivo o desenvolvemento da competencia comunicativa do alumnado nas súas vertentes pragmática, lingüística, sociolingüística e literaria. Debe achegar as ferramentas e os coñecementos que articulan os procesos de comprensión e expresión oral e escrita para desenvolverse con éxito en calquera situación comunicativa. O enfoque comunicativo centrado no uso funcional da linguaxe reside na aprendizaxe das destrezas discursivas en diversos ámbitos: o das relacións persoais, o académico, o social e o dos medios de comunicación, cuxo dominio require procedementos e coñecementos explícitos, tanto dos elementos formais, como das normas sociolingüísticas que presiden os intercambios.

A reflexión literaria a través da lectura, a comprensión e interpretación de textos significativos da literatura española e da literatura xuvenil favorece o coñecemento das posibilidades expresivas da lingua, desenvolve a capacidade crítica e creativa dos/as estudantes, dálles acceso ao coñecemento doutras épocas e culturas, e enfróntaos a situacións que enriquecen a súa experiencia do mundo e favorecen o coñecemento de si mesmos.

O primeiro dos obxectivos da materia oríentase cara o recoñecemento da diversidade lingüística e dialectal da nosa contorna, de España e do mundo, co propósito de favorecer actitudes de aprecio á devandita diversidade, de combater prexuízos e estereotipos lingüísticos e de estimular a reflexión interlingüística. Un segundo grupo de obxectivos refírese á produción, comprensión e interacción oral e escrita, incorporando as formas de comunicación mediadas pola tecnoloxía e atendendo aos diferentes ámbitos de comunicación: persoal, educativo, social e profesional. Así, os obxectivos segundo e terceiro relaciónanse coa comunicación oral; o cuarto, coa comprensión lectora, e o quinto, coa expresión escrita. A aprendizaxe da lectura estivo durante séculos vinculada de maneira case exclusiva coa lectura literaria, aínda que hai décadas que os enfoques comunicativos subliñan a necesidade de ensinar a ler todo tipo de textos, con diferentes propósitos de lectura. Por outra banda, saber ler hoxe implica tamén navegar e buscar na Rede, seleccionar a información fiable, elaborala e integrala en esquemas propios coa finalidade de transformala en coñecemento. En resposta a iso, o obxectivo sexto pon o foco na alfabetización mediática e informacional, mentres que o sétimo e o oitavo se reservan para a lectura literaria, tanto autónoma coma guiada, na aula. O obxectivo noveno atende á reflexión sobre a lingua e os seus usos, en canto que o décimo, relativo á ética da comunicación, é transversal a todos eles.

Os criterios de avaliación e os contidos organízanse en cinco bloques. O primeiro, «As linguas e os seus falantes»,

correspóndese de maneira directa co obxectivo de apreciar a diversidade lingüística do mundo a partir do recoñecemento das linguas do alumnado e da realidade plurilingüe e pluricultural de España para favorecer a reflexión interlingüística e valorar a diversidade como fonte de riqueza cultural. O segundo e o terceiro, relativos á comunicación, integran os contidos implicados na comunicación oral e escrita e na alfabetización informacional, audiovisual e mediática, vertebrados arredor da realización de tarefas de produción, revisión e edición de textos propios, xunto coa recepción, interpretación e análise crítica de textos alleos. O cuarto bloque, «Educación literaria», recolle as experiencias e os contidos necesarios para consolidar o hábito lector, conformar unha identidade lectora progresivamente autónoma, desenvolver habilidades de interpretación de textos literarios impresos e dixitais e coñecer algunhas obras relevantes da literatura española e universal, estimulando á vez a escritura creativa con intención literaria e aproximándose a prácticas culturais emerxentes. O quinto bloque, «Reflexión sobre a lingua», propón a construción guiada de conclusións sobre o sistema lingüístico, usando para iso a metalinguaxe específica e integrando os niveis morfosintáctico, semántico e pragmático no estudo das formas lingüísticas.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Describir e apreciar a diversidade lingüística do mundo a partir do recoñecemento das linguas do alumnado e da realidade plurilingüe e pluricultural de España, analizando a orixe e o desenvolvemento sociohistórico das súas linguas e as características das principais variedades dialectais do español, para favorecer a reflexión interlingüística, combater os estereotipos e prexuízos lingüísticos e valorar esta diversidade como fonte de riqueza cultural.	1-5	2-3				1-2		1-3
OBX2 - Comprender e interpretar textos orais e multimodais recollendo o sentido xeral e a información máis relevante, identificando o punto de vista e a intención do emisor e valorando a súa fiabilidade, a súa forma e o seu contido, para construír coñecemento, formarse unha opinión e ampliar as posibilidades de gozo e de lecer.	2	2	1	2-3	4	3		
OBX3 - Producir textos orais e multimodais con coherencia e fluidez e co rexistro adecuado atendendo ás convencións propias dos diferentes xéneros discursivos e participar en interaccións orais cunha actitude cooperativa e respectuosa, tanto para construír coñecemento e establecer vínculos persoais coma para intervir de maneira activa e informada en diferentes contextos sociais.	1-3-5	2	1	2-3		2	1	

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX4 - Comprender, interpretar e valorar textos escritos, con sentido crítico e diferentes propósitos de lectura, recoñecendo o sentido global e as ideas principais e secundarias, identificando a intención do emisor, reflexionando sobre o contido e a forma e avaliando a súa calidade e fiabilidade para dar resposta a necesidades e intereses comunicativos diversos e para construír coñecemento.	2-3-5	2	4	1	4	3		
OBX5 - Producir textos escritos e multimodais coherentes, cohesionados, adecuados e correctos atendendo ás convencións propias do xénero discursivo elixido, para construír coñecemento e para dar resposta de maneira informada, eficaz e creativa a demandas comunicativas concretas.	1-3-5		1	2-3	5	2		
OBX6 - Seleccionar e contrastar información procedente de diferentes fontes de maneira progresivamente autónoma, avaliando a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura e evitando os riscos de manipulación e desinformación e integrala e transformala en coñecemento para comunicala desde un punto de vista crítico e persoal e, ao mesmo tempo, respectuoso coa propiedade intelectual.	3			1-2-3-4	4	2	3	
OBX7 - Seleccionar e ler de maneira autónoma obras diversas como fonte de pracer e coñecemento, configurando un itinerario lector que evolucione en canto á diversidade, complexidade e calidade das obras e compartir experiencias de lectura para construír a propia identidade lectora e gozar da dimensión social da lectura.	1-4			3	1			1-2-3
OBX8 - Ler, interpretar e valorar obras ou fragmentos literarios do patrimonio nacional e universal, utilizando unha metalinguaxe específica e mobilizando a experiencia biográfica e os coñecementos literarios e culturais que permiten establecer vínculos entre textos diversos e con outras manifestacións artísticas, para conformar un mapa cultural, ampliar as posibilidades de gozo da literatura e crear textos de intención literaria.	1-4					1		1-2-3-4
OBX9 - Mobilizar o coñecemento sobre a estrutura da lingua e os seus usos e reflexionar de maneira progresivamente autónoma sobre as eleccións lingüísticas e discursivas, coa terminoloxía adecuada, para desenvolver a conciencia lingüística, aumentar o repertorio comunicativo e mellorar as destrezas tanto de produción oral e escrita coma de recepción crítica.	1-2	2	1-2		5			

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX10 - Pór as propias prácticas comunicativas ao servizo da convivencia democrática, da resolución dialogada dos conflitos e da igualdade de dereitos de todas as persoas, utilizando unha linguaxe non discriminatoria e desterrando os abusos de poder a través da palabra para favorecer un uso non só eficaz, senón tamén ético e democrático, da linguaxe.	1-5	3		3	3	1-2-3		

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Navegando entre textos	<p>Esta unidade xira aor redor do texto e as súas propiedades: coherencia, cohesión e adecuación do rexistro ao contexto. Estudiaremos as principais características dos textos dialogados, narrativos e descritivos, centrándonos na súa adecuada comprensión e produción. Ao final desta unidade o alumnado realizará entrevistas a aquelas persoas de seu entorno que considere relevantes e un bestiario robótico.</p> <p>Identificaranse algunhas categorías gramaticais (substantivos, adxectivos, determinantes e pronomes) dominantes nos textos.</p> <p>Para lograr maior corrección ortográfica e variedade léxica, estudaranse as regras xerais de acentuación e o til diacrítico, os procedementos de formación das palabras e os seus constituíntes morfolóxicos ; así mesmo, o alumno iniciará a creación dun glosario co vocabulario dos textos lidos na clase que continuará nas unidades posteriores.</p> <p>Por último, o alumnado realizará unha lectura autónoma dunha obra elixida a partir dunha preselección.</p>	17	18	X		
2	Cronistas na rede	<p>O uso dos textos expositivos na actividade académica é constante. Por iso, imos dedicar esta unidade didáctica á produción e comprensión deste tipo de textos . A comprensión e redacción de textos do ámbito social será outros dos obxectivos desta unidade. Analizarase a estrutura e os</p>	17	17	X		

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
2	Cronistas na rede	<p>elementos constitutivos da noticia e da crónica e dotarase ao alumnado de ferramentas para diferenciar o periodismo de opinión do informativo.</p> <p>Ao final da unidade o alumno realizará unha exposición oral sobre un tema próximo aos seus intereses, un texto escrito expositivo e unha crónica.</p> <p>No tocante á reflexión lingüística, daranse pautas para a identificación e clasificación de verbos, adverbios, preposicións, conxuncións e interxeccións</p> <p>Por último, o estudo das regras de acentuación de hiatos, ditongos e tritongos e a ampliación de vocabulario contribuirán a unha correcta expresión escrita.</p>	17	17	X		
3	Mundos imaxinarios	<p>Esta unidade xira ao redor de varios eixes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Para que o alumnado empregue estratexias e paradigmas aplicables á análise das obras, destinarase esta unidade a tratar as características dos textos literarios, dos recursos expresivos e dos diferentes xéneros. O alumnado tamén realizará unha lectura autónoma dunha obra da literatura xuvenil ou universal e redactará un texto con intención literaria. - A clasificación e análise das diferentes unidades sintácticas facilitará á reflexión lingüística. - Por último, a incorporación de novo vocabulario e o coñecemento das regras de uso do B/V/G/J contribuirá a unha correcta expresión escrita. 	17	18		X	
4	Grandes relatos	<p>Nesta unidade trataráanse as características, estruturas e elementos propios da narración literaria, do conto, da novela e dos seus subxéneros. Ao final da unidade o alumnado escribirá un ensaio-conto que pasará a formar parte dunha antoloxía de aula.</p> <p>O alumnado realizará en grupo un traballo de investigación e unha análise narrativa dunha das lecturas autónomas e establecerá de maneira razoada vínculos entre a lectura e outras manifestacións artísticas e culturais. Seleccionará e contrastará a información procedente de diferentes fontes e valorará mediante guías a súa fiabilidade.</p> <p>Tamén traballaremos a distinción entre unidade e función sintáctica e analizarse a estrutura sintáctica da oración simple.</p> <p>Finalmente, o estudo das regras de uso do H facilitará a revisión e corrección de textos propios e alleos e ampliará o seu</p>	17	17		X	

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
4	Grandes relatos	vocabulario a partir dos textos traballados na unidade.	17	17		X	
5	Sempre haberá poesía	<p>Esta unidade didáctica orientarase cara o estudo das características do xénero lírico, afondando na importancia dos seus recursos expresivos e na construción da linguaxe poética como medio para crear beleza artística e como canle de comunicación de mensaxes e sentimentos. A través de exemplos , revisaranse co alumnado os mecanismos máis significativos de construción do texto poético, así como a identificación e valoración crítica dos mesmos. Finalmente, cada alumno creará un poema propio que pasará a formar parte dunha antoloxía poética da clase.</p> <p>Será obxecto de estudo a identificación e clasificación de oracións atendendo á súa estrutura sintáctica e modalidade. Tamén se estudarán os valores denotativos e connotativos da palabra en función do contexto e do propósito comunicativo, as relacións semánticas entre palabras e os campos asociativos e semánticos. O estudo das regras de uso do S/X/Y/LL mellorará a súa expresión escrita. Continuarase coa realización de lecturas autónomas.</p>	16	18			X
6	Arriba o telón	<p>A realidade plurilingüe de España e a comparación dos trazos das principais variedades dialectais do castelán será o punto de partida para promover a concienciación sobre a riqueza que supón a diversidade no ámbito das linguas e sobre a necesidade de combater todo tipo de prexuízos neste eido.</p> <p>Por outra banda, estudarase o xénero teatral vinculando as formas de representación verbal e non verbal (texto e representación), así como as características do principais subxéneros dramáticos. O alumnado compartirá a súa experiencia lectora coa realización dun booktrailer ou unha videoreseña.</p> <p>Para unha mellor organización dos textos, aprenderanse as regras de utilización dos principais signos de puntuación e ampliarase o vocabulario a partir dos textos traballados na aula.</p>	16	17			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Navegando entre textos	18

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Comprender o sentido global, a estrutura, a información máis relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os diferentes códigos.	Responde a preguntas de comprensión sobre o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos orais de diferentes ámbitos.	PE	83
CA2.2 - Valorar a forma e o contido de textos orais e multimodais sinxelos, avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade e a idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Valora a forma e o contido dun texto oral: identifica de maneira razoada o rexistro lingüístico empregado polos interlocutores e a súa adecuación ao contexto.		
CA2.3 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias.	Responde a preguntas de comprensión sobre o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención de emisor dun texto escrito.		
CA2.4 - Valorar a forma e o contido de textos sinxelos, avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade, a súa eficacia e a idoneidade da canle utilizada.	Recoñece e explica as características do texto dialogado e diferencia de maneira xustificada os diferentes tipos de diálogos planificados e non planificados, así como o rexistro lingüístico empregado nos mesmos.		
CA4.4 - Elixir e ler textos a partir de preseleccións guiándose polos propios gustos, intereses e necesidades, deixando constancia do propio itinerario lector e da experiencia da lectura.	Responde a preguntas de comprensión sobre unha lectura autónoma elixida polo alumno a partir dunha preselección e expresa con claridade expositiva e solidez argumentativa a súa opinión sobre a mesma.		
CA5.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	Aplica correctamente as regras xerais de acentuación e o til diacrítico. Coñece o significado das palabras do textos traballados na unidade. Recoñece, emprega e explica os elementos cohesivos textuais: conectores e mecanismos léxicos e gramaticais de referencias interna.		
CA5.4 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	Identifica e clasifica os substantivos, adxectivos, determinantes e pronomes dun texto.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA5.5 - Formular xeneralización sobre aspectos básicos do funcionamento da lingua a partir da observación, comparación e transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e da procura de contraexemplos, utilizando unha metalinguaxe específica e consultando de maneira guiada dicionarios, manuais e gramáticas.	Explica as características das palabras simples, derivadas, compostas, parasintéticas e familias léxicas. Recoñece a diferenza entre o lexema, os morfemas derivativos e os afixos e segmenta palabras en constiuíntes morfolóxicos.		
CA3.2 - Participar de maneira activa e adecuada en interaccións orais informais, no traballo en equipo e en situacións orais formais de carácter dialogado, adoptando actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación conversacional e de cortesía lingüística.	Respecta as quendas de palabra sen interromper aos demais. Fala de temas que teñan que ver co que se está tratando na aula. Respecta as normas de cortesía propias dos intercambios conversacionais.		
CA3.3 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle; redactar borradores e revisalos coa axuda do diálogo entre iguais e dos instrumentos de consulta e presentar un texto final coherente, cohesionado e co rexistro adecuado.	Redacta unha entrevista e unha descrición con coherencia, cohesión e adecuación.		
CA3.4 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, mostrando precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	Redacta unha entrevista e unha descrición con corrección ortográfica, gramatical, precisión léxica e respectando as características, convencións e estruturas propias deste tipo de textos.	TI	17
CA3.7 - Revisar os textos propios de maneira guiada e facer propostas de mellora, argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e cunha metalinguaxe específica, consultando de forma progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas.	De maneira guiada revisa a redacción dunha entrevista e descrición, subsana erros ortográficos e incorpora outro tipo de correccións realizadas pola profesora.		
CA3.8 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos e a procura de consensos, abarcando o ámbito persoal, educativo e social.	Utiliza estratexias para a resolución dialogada dos conflitos xurdidos na aula. Evita impoñer as súas ideas elevando o ton de voz, cunha actitude corporal prepotente ou menosprezando as opinións alleas. Suaviza as críticas e amplifica o acordo.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión e da análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos.   <ul style="list-style-type: none"> - Comprensión e análise crítica de secuencias textuais básicas, con especial atención ás dialogadas e expositivas. - Análise das propiedades textuais en textos sinxelos: coherencia, cohesión e adecuación. - Xéneros discursivos propios do ámbito educativo: a exposición.   - Procesos de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais.   <ul style="list-style-type: none"> - Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal.

Contidos

- Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica.
- Recoñecemento dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- Detección dos recursos lingüísticos para mostrar a implicación do emisor nos textos: formas de deixé (persoal, temporal e espacial) e procedementos de modalización.
- Identificación dos recursos lingüísticos para adecuar o rexistro á situación de comunicación.
- Análise dos mecanismos de cohesión. Conectores textuais temporais, explicativos, de orde e de contraste. Mecanismos de referencia interna gramaticais (substitucións pronominais e adverbiais) e léxicos (repeticións, sinónimos, campos semánticos, hiperónimos e elipses).
- Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Xéneros discursivos desde o punto de vista da produción de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos.
- Creación de secuencias textuais, con especial atención ás dialogadas e expositivas.
- Respecto polas propiedades textuais nos escritos propios: coherencia, cohesión e adecuación.
- Procesos de produción de textos orais, escritos e multimodais.
- Interacción oral e escrita de carácter informal e formal: tomar e deixar a palabra. Cooperación conversacional e cortesía lingüística. escoita activa, asertividade e resolución dialogada dos conflitos.
- Produción escrita: planificación, redacción, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de notas, esquemas, mapas conceptuais, definicións, resumos etc.
- Uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- Utilización de recursos lingüísticos para amosar a implicación do emisor nos textos: formas de deixé (persoal, temporal e espacial) e procedementos de modalización.
- Emprego de recursos lingüísticos para adecuar o rexistro á situación de comunicación.
- Mecanismos de cohesión. Emprego de conectores textuais temporais, explicativos, de orde e de contraste. Mecanismos de referencia interna gramaticais (substitucións pronominais e adverbiais) e léxicos (repeticións, sinónimos, campos semánticos, hiperónimos e elipses).
- Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Utilización dos signos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito. A súa relación co significado.
- Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de xeito progresivamente autónomo a partir dunha preselección de textos variados que inclúan obras de autoras e autores e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura.
- Criterios e estratexias para a selección de obras variadas de forma orientada, a partir da exploración guiada da biblioteca escolar e pública dispoñible.
- Toma de conciencia progresiva dos propios gustos e identidade lectora.
- Estratexias de toma de conciencia dos propios gustos e identidade lectora.
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Distinción entre a forma (categoría gramatical) e a función das palabras (funcións sintácticas) e coñecemento dos procedementos léxicos (afixos) e sintácticos para a mudanza de categoría. Orde das palabras e concordancia.
- Procedementos de adquisición e formación de palabras. Reflexión sobre os cambios no seu significado, as

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - relacións semánticas entre palabras e os seus valores denotativos e connotativos en función do contexto e do propósito comunicativo. - Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
2	Cronistas na rede	17

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos escritos e multimodais sinxelos de diferentes ámbitos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias.	Comprende e interpreta o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos expositivos e/ou periodísticos.	PE	70
CA2.6 - Adoptar hábitos de uso crítico, seguro, sostible e saudable das tecnoloxías dixitais en relación coa busca e coa comunicación da información.	Coñece e reconece polo menos catro normas da etiqueta dixital. Coñece e reconece os fenómenos que afectan á veracidade da información (fake news, ciberanxos, circular reporting...) e á privacidade nas redes.		
CA5.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	Coñece o significado das palabras dos textos traballados na aula. Aplica correctamente as regras de acentuación de hiatos, ditongos e tritongos.		
CA5.4 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	Identifica e clasifica utilizando unha metalinguaxe específica os verbos, adverbios, preposicións, conxuncións e interxección elixidos polo emisor dun texto.	TI	30
CA3.1 - Realizar exposicións orais sinxelas con diferente grao de planificación sobre temas de interese persoal, social e educativo axustándose ás convencións propias do xénero discursivo, con fluidez, coherencia, cohesión e co rexistro adecuado en diferentes soportes, utilizando de maneira eficaz recursos verbais e non verbais.	Realiza exposicións orais sinxelas axustándose ás convencións propias do xénero discursivo, con fluidez, coherencia, cohesión e co rexistro adecuado utilizando de maneira eficaz recursos verbais e non verbais.		
CA3.2 - Participar de maneira activa e adecuada en interaccións orais informais, no traballo en equipo e en situacións orais formais de carácter dialogado, adoptando actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación conversacional e de cortesía lingüística.	Respecta as quendas de palabra sen interromper aos demais. Fala de temas que teñan que ver co que se está tratando na aula. Respecta as normas de cortesía propias dos intercambios conversacionais.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.3 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle; redactar borradores e revisalos coa axuda do diálogo entre iguais e dos instrumentos de consulta e presentar un texto final coherente, cohesionado e co rexistro adecuado.	Redacta un texto expositivo-argumentativo e unha crónica con coherencia, cohesión e adecuación.		
CA3.4 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, mostrando precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	Redacta un texto expositivo-argumentativo e unha crónica repectando as características e estruturas propias destes textos con precisión léxica, e corrección ortográfica e gramatical.		
CA3.7 - Revisar os textos propios de maneira guiada e facer propostas de mellora, argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e cunha metalinguaxe específica, consultando de forma progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas.	Corrixe de maneira guiada os erros ortográficos dos propios textos e incorpora outro tipos de correccións realizadas pola profesora.		
CA3.8 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos e a procura de consensos, abarcando o ámbito persoal, educativo e social.	Utiliza estratexias para a resolución dialogada dos conflitos xurdidos na aula. Evita impoñer as súas ideas elevando o ton de voz, cunha actitude corporal prepotente ou menosprezando as opinións alleas. Suaviza as críticas e amplifica o acordo.		
CA5.3 - Revisar os textos propios de maneira guiada e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e cunha metalinguaxe específica e identificar e solucionar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Mellora a acentuación dun texto argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión e da análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Comprensión e análise crítica de secuencias textuais básicas, con especial atención ás dialogadas e expositivas. - Interpretación de xéneros discursivos propios do ámbito social. Riscos de desinformación, manipulación e vulneración da privacidade na Rede. Análise da imaxe e dos elementos paratextuais dos textos icónico-verbais e multimodais. - Procesos de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. - Recoñecemento dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Detección dos recursos lingüísticos para mostrar a implicación do emisor nos textos: formas de deixes (persoal, temporal e espacial) e procedementos de modalización. - Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.

Contidos

- Xéneros discursivos desde o punto de vista da produción de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos.
  - Creación de secuencias textuais, con especial atención ás dialogadas e expositivas.
  - Respecto polas propiedades textuais nos escritos propios: coherencia, cohesión e adecuación.
  - Xéneros discursivos do ámbito educativo: elaboración de exposicións orais e escritas.
- Xéneros discursivos propios do ámbito social. Produción de textos propios das redes sociais e medios de comunicación. Etiqueta dixital.
- Procesos de produción de textos orais, escritos e multimodais.
  - Interacción oral e escrita de carácter informal e formal: tomar e deixar a palabra. Cooperación conversacional e cortesía lingüística. escoita activa, asertividade e resolución dialogada dos conflitos.
  - Produción oral formal: planificación e procura de información, creación e revisión. Adecuación á audiencia e ao tempo de exposición. Elementos non verbais. Trazos discursivos e lingüísticos da oralidade formal.
  - Produción escrita: planificación, redacción, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de notas, esquemas, mapas conceptuais, definicións, resumos etc.
- Uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
  - Utilización de recursos lingüísticos para amosar a implicación do emisor nos textos: formas de deixé (persoal, temporal e espacial) e procedementos de modalización.
  - Emprego de recursos lingüísticos para adecuar o rexistro á situación de comunicación.
  - Mecanismos de cohesión. Emprego de conectores textuais temporais, explicativos, de orde e de contraste. Mecanismos de referencia interna gramaticais (substitucións pronominais e adverbiais) e léxicos (repeticións, sinónimos, campos semánticos, hiperónimos e elipses).
  - Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
  - Utilización dos signos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito. A súa relación co significado.
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
  - Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
3	Mundos imaxinarios	18

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.7 - Identificar e solucionar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Soluciona algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos sobre os homófonos con B /V e G/J.	PE	83
CA4.2 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos literarios escritos e multimodais sinxelos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias.	Comprende e interpreta o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor dun texto literario.		
CA4.3 - Valorar a forma e o contido de textos literarios sinxelos avaliando a súa calidade e a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Determina de maneira razoada se un texto é literario ou non. Recoñece os recursos literarios empregados en textos literarios.		
CA4.4 - Elixir e ler textos a partir de preseleccións guiándose polos propios gustos, intereses e necesidades, deixando constancia do propio itinerario lector e da experiencia da lectura.	Responde a preguntas de comprensión sobre unha lectura autónoma elixida polo alumno a partir dunha preselección e expresa con claridade expositiva e solidez argumentativa a súa opinión sobre a mesma.		
CA4.6 - Explicar e argumentar, coa axuda de pautas e modelos, a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra, atendendo á configuración e á evolución dos xéneros e subxéneros literarios.	Adscribe de maneira razoada textos a un determinado xénero literario.		
CA5.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	Coñece o significados das palabras dos textos traballados na unidade. Emprega correctamente as grafías B/V e G/J.		
CA5.4 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	Recoñece e analiza os diferentes tipos de sintagmas/grupos empregados polo emisor dun texto utilizando unha metalinguaxe específica. Recoñece o enunciado. a oración simple, o suxeito e o predicado.		
CA3.2 - Participar de maneira activa e adecuada en interaccións orais informais, no traballo en equipo e en situacións orais formais de carácter dialogado, adoptando actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación conversacional e de cortesía lingüística.	Respecta as quendas de palabra sen interromper aos demais. Fala de temas que teñan que ver co que se está tratando na aula. Respecta as normas de cortesía propias dos intercambios conversacionais.	TI	17
CA3.3 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle; redactar borradores e revisalos coa axuda do diálogo entre iguais e dos instrumentos de consulta e presentar un texto final coherente, cohesionado e co rexistro adecuado.	Redacta un texto narrativo con coherencia, cohesión e adecuación.		
CA3.4 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, mostrando precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	Redacta un texto narrativo respectando as características e estruturas deste tipo de textos con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.7 - Revisar os textos propios de maneira guiada e facer propostas de mellora, argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e cunha metalinguaxe específica, consultando de forma progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas.	De maneira guiada corrixe os erros ortográficos dun texto narrativo propio e incorpora outros tipo de correccións realizadas pola profesora.		
CA3.8 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos e a procura de consensos, abarcando o ámbito persoal, educativo e social.	Utiliza estratexias para a resolución dialogada dos conflitos xurdidos na aula. Evita impoñer as súas ideas elevando o ton de voz, cunha actitude corporal prepotente ou menosprezando as opinións alleas. Suaviza as críticas e amplifica o acordo.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión e da análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Recoñecemento dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.   <ul style="list-style-type: none"> - Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.   - Xéneros discursivos desde o punto de vista da produción de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos.   <ul style="list-style-type: none"> - Respecto polas propiedades textuais nos escritos propios: coherencia, cohesión e adecuación.   - Procesos de produción de textos orais, escritos e multimodais.   <ul style="list-style-type: none"> - Interacción oral e escrita de carácter informal e formal: tomar e deixar a palabra. Cooperación conversacional e cortesía lingüística. Escoita activa, asertividade e resolución dialogada dos conflitos. - Produción escrita: planificación, redacción, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de notas, esquemas, mapas conceptuais, definicións, resumos etc.   - Uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.   <ul style="list-style-type: none"> - Emprego de recursos lingüísticos para adecuar o rexistro á situación de comunicación. - Mecanismos de cohesión. Emprego de conectores textuais temporais, explicativos, de orde e de contraste. Mecanismos de referencia interna gramaticais (substitucións pronominais e adverbiais) e léxicos (repeticións, sinónimos, campos semánticos, hiperónimos e elipses). - Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Utilización dos signos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito. A súa relación co significado.   - Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de xeito progresivamente autónomo a partir dunha preselección de textos variados que inclúan obras de autoras e autores e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura.   <ul style="list-style-type: none"> - Criterios e estratexias para a selección de obras variadas de forma orientada, a partir da exploración guiada da biblioteca escolar e pública dispoñible. - Toma de conciencia progresiva dos propios gustos e identidade lectora.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Estratexias de toma de conciencia dos propios gustos e identidade lectora. - Expresión da experiencia lectora co apoio de exemplos e utilizando progresivamente unha metalinguaxe específica. Apropriación dos textos lidos a través de distintas formas de recreación. - Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura xuvenil contemporánea e do patrimonio literario universal, inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos. - Relación entre os elementos constitutivos do xénero literario e a construción do sentido da obra. Análise básica do valor dos recursos expresivos e dos seus efectos na recepción. - Expresión pautada, a través de procesos e soportes diversificados e da interpretación e valoración persoal de obras e fragmentos literarios. - Lectura con perspectiva de xénero. Visibilización do universo literario feminino. - Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas. - Relación entre os esquemas semántico e sintáctico da oración simple. Observación e transformación de enunciados de acordo con estes esquemas e uso da terminoloxía sintáctica necesaria. - Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
4	Grandes relatos	17

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.7 - Identificar e solucionar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Soluciona algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos sobre as palabras homófonas con ou sen H.	PE	63
CA4.2 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos literarios escritos e multimodais sinxelos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias.	Comprende e interpreta o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos literarios narrativos.		
CA4.3 - Valorar a forma e o contido de textos literarios sinxelos avaliando a súa calidade e a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Analiza os elementos e estrutura dun texto narrativo: narrador, tempo, espacio, personaxes, e técnicas narrativas.		
CA4.6 - Explicar e argumentar, coa axuda de pautas e modelos, a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra, atendendo á configuración e á evolución dos xéneros e subxéneros literarios.	Adscribe de maneira razoada un texto narrativo ao xénero e subxénero literario ao que pertence. Indica de maneira razoada a qué subxénero novelístico pertence un texto.		
CA5.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	Aplica correctamente as regras de uso do H. Coñece o significado das palabras do textos traballados na aula.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA5.5 - Formular xeneralización sobre aspectos básicos do funcionamento da lingua a partir da observación, comparación e transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e da procura de contraexemplos, utilizando unha metalinguaxe específica e consultando de maneira guiada dicionarios, manuais e gramáticas.	Recoñece as diferentes funcións sintácticas, a diferenza entre unidade e función e analiza as unidades sintácticas (sintagmas /grupos) que desempeñan as diferentes funcións nunha oración. Analiza sintacticamente oracións simples.		
CA2.5 - Localizar, seleccionar e contrastar información de maneira guiada procedente de diferentes fontes calibrando a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura.	Valora, a partir de guías, a fiabilidade das fontes empregadas para a realización dun traballo de investigación sobre unha das obras lidas.		
CA3.1 - Realizar exposicións orais sinxelas con diferente grao de planificación sobre temas de interese persoal, social e educativo axustándose ás convencións propias do xénero discursivo, con fluidez, coherencia, cohesión e co rexistro adecuado en diferentes soportes, utilizando de maneira eficaz recursos verbais e non verbais.	Realizar unha exposición oral ante a clase do traballo de investigación realizado, axustándose ás convencións propias do xénero discursivo, con fluidez, coherencia, cohesión e co rexistro adecuado utilizando de maneira eficaz recursos verbais e non verbais.		
CA3.2 - Participar de maneira activa e adecuada en interaccións orais informais, no traballo en equipo e en situacións orais formais de carácter dialogado, adoptando actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación conversacional e de cortesía lingüística.	Respecta as quendas de palabra sen interromper aos demais. Fala de temas que teñan que ver co que se está tratando na aula. Respecta as normas de cortesía e as estratexias de cooperación propias dos intercambios conversacionais.		
CA3.3 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle; redactar borradores e revisalos coa axuda do diálogo entre iguais e dos instrumentos de consulta e presentar un texto final coherente, cohesionado e co rexistro adecuado.	Escribe un ensaio-conto con coherencia, cohesión e adecuación.	TI	37
CA3.4 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, mostrando precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	Escribe un ensaio-conto con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical, respectando as características e estruturas de este tipo de textos.		
CA3.5 - Organizar a información e integrala en esquemas propios e reelabora e comunica de maneira creativa, adoptando un punto de vista crítico que respecte os principios de propiedade intelectual.	Realiza un traballo de investigación sobre unha das lecturas autónomas realizadas consultando polo menos tres fontes de información diferente. Evita o plaxio, organiza a información obtida e intégraa en esquemas propios reelaborándoa e comunicándoa de maneira creativa.		
CA3.6 - Elaborar traballos de investigación de maneira guiada en diferentes soportes sobre diversos temas de interese académico, persoal ou social partindo da información seleccionada.	Realiza un traballo de investigación escrito de maneira guiada sobre diferentes aspectos dunha das lecturas autónomas realizadas ao longo do curso, respectando as características deste tipo de textos.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.7 - Revisar os textos propios de maneira guiada e facer propostas de mellora, argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e cunha metalinguaxe específica, consultando de forma progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas.	Revisa de maneira guiada un ensaio conto creado polo propio alumno e subsana erros ortográficos e incorpora outro tipo de correccións realizadas pola profesora.		
CA3.8 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos e a procura de consensos, abarcando o ámbito persoal, educativo e social.	Utiliza estratexias para a resolución dialogada dos conflitos xurdidos na aula. Evita impoñer as súas ideas elevando o ton de voz, cunha actitude corporal prepotente ou menosprezando as opinións alleas. Suaviza as críticas e amplifica o acordo.		
CA4.7 - Establecer de maneira guiada vínculos argumentados entre os textos lidos e outros textos escritos, orais ou multimodais, así como con outras manifestacións artísticas e culturais en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe e valores éticos e estéticos, mostrando a implicación e a resposta persoal do alumnado na lectura.	No traballo de investigación sobre unha lectura, relaciona de maneira argumentada os personaxes, temas e tópicos tratados na mesma con outras manifestacións artísticas e culturais.		
CA4.8 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, partindo da lectura de obras ou fragmentos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crea un ensaio-conto empregando as convencións do xénero con intención literaria.		
CA5.2 - Localizar, seleccionar e contrastar información de maneira guiada procedente de diferentes fontes calibrando a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura e adoptando un punto de vista crítico e de respecto aos principios de propiedade intelectual.	Cita correctamente as diversas fontes bibliográficas empregadas nun traballo de investigación.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión e da análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Procesos de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Alfabetización informacional: procura e selección da información con criterios de fiabilidade, calidade e pertinencia; análise, valoración, reorganización e síntese da información en esquemas propios e transformación en coñecemento. - Recoñecemento dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Xéneros discursivos desde o punto de vista da produción de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Respecto polas propiedades textuais nos escritos propios: coherencia, cohesión e adecuación. - Xéneros discursivos do ámbito educativo: elaboración de exposicións orais e escritas.

Contidos

- Procesos de produción de textos orais, escritos e multimodais.
- Interacción oral e escrita de carácter informal e formal: tomar e deixar a palabra. Cooperación conversacional e cortesía lingüística. Escoita activa, asertividade e resolución dialogada dos conflitos.
- Produción escrita: planificación, redacción, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de notas, esquemas, mapas conceptuais, definicións, resumos etc.
- Alfabetización mediática e informacional: reorganización e síntese da información en esquemas propios e transformación en coñecemento, comunicación e difusión creativa e respectuosa coa propiedade intelectual. Utilización de plataformas virtuais e de recursos na Rede para a realización de proxectos escolares.
- Uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- Emprego de recursos lingüísticos para adecuar o rexistro á situación de comunicación.
- Mecanismos de cohesión. Emprego de conectores textuais temporais, explicativos, de orde e de contraste. Mecanismos de referencia interna gramaticais (substitucións pronominais e adverbiais) e léxicos (repeticións, sinónimos, campos semánticos, hiperónimos e elipses).
- Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Utilización dos signos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito. A súa relación co significado.
- Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de xeito progresivamente autónomo a partir dunha preselección de textos variados que inclúan obras de autoras e autores e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura.
- Expresión da experiencia lectora co apoio de exemplos e utilizando progresivamente unha metalinguaxe específica. Apropiación dos textos lidos a través de distintas formas de recreación.
- Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura xuvenil contemporánea e do patrimonio literario universal, inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.
- Relación entre os elementos constitutivos do xénero literario e a construción do sentido da obra. Análise básica do valor dos recursos expresivos e dos seus efectos na recepción.
- Relación e comparación dos textos lidos con outros textos e con outras manifestacións artísticas e culturais en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes.
- Expresión pautada, a través de procesos e soportes diversificados e da interpretación e valoración persoal de obras e fragmentos literarios.
- Lectura con perspectiva de xénero. Visibilización do universo literario feminino.
- Creación de textos partindo da apropiación das convencións da linguaxe literaria e en referencia a modelos dados (imitación, transformación, continuación etc.).
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Distinción entre a forma (categoría gramatical) e a función das palabras (funcións sintácticas) e coñecemento dos procedementos léxicos (afixos) e sintácticos para a mudanza de categoría. Orde das palabras e concordancia.
- Relación entre os esquemas semántico e sintáctico da oración simple. Observación e transformación de enunciados de acordo con estes esquemas e uso da terminoloxía sintáctica necesaria.
- Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
5	Sempre haberá poesía	18

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.2 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos literarios escritos e multimodais sinxelos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias.	Comprende e interpreta o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos poéticos.	PE	78
CA4.3 - Valorar a forma e o contido de textos literarios sinxelos avaliando a súa calidade e a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Analiza a métrica e a rima dun poema. Recoñece os diferentes tipos de versos e estrofas. Recoñece os poemas estróficos e non estróficos (romance e soneto).		
CA4.4 - Elixir e ler textos a partir de preseleccións guiándose polos propios gustos, intereses e necesidades, deixando constancia do propio itinerario lector e da experiencia da lectura.	Responde a preguntas de comprensión sobre unha lectura autónoma elixida polo alumno a partir dunha preselección e expresa con claridade expositiva e solidez argumentativa a súa opinión sobre a mesma.		
CA4.6 - Explicar e argumentar, coa axuda de pautas e modelos, a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra, atendendo á configuración e á evolución dos xéneros e subxéneros literarios.	Adscribe de maneira razoada textos ao xénero lírico identificando e explicando as características propias do xénero.		
CA5.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	Utiliza correctamente o S /X /Y/LL. Coñece o significado das palabras dos textos traballados na unidade. Identifica de maneira razoada e establece diferentes tipos de relacións semánticas entre palabras.		
CA5.5 - Formular xeneralizacións sobre aspectos básicos do funcionamento da lingua a partir da observación, comparación e transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e da procura de contraexemplos, utilizando unha metalinguaxe específica e consultando de maneira guiada dicionarios, manuais e gramáticas.	Recoñece e clasifica diferentes tipos de oracións atendendo á súa estrutura sintáctica e á súa modalidade. Recoñece e explica a diferenza entre o valor connotativo e denotativo da palabra.		
CA3.2 - Participar de maneira activa e adecuada en interaccións orais informais, no traballo en equipo e en situacións orais formais de carácter dialogado, adoptando actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación conversacional e de cortesía lingüística.	Respecta as quendas de palabra sen interromper aos demais. Fala de temas que teñan que ver co que se está tratando na aula. Respecta as normas de cortesía e as estratexias de cooperación propias dos intercambios conversacionais.	TI	22

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.3 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle; redactar borradores e revisalos coa axuda do diálogo entre iguais e dos instrumentos de consulta e presentar un texto final coherente, cohesionado e co rexistro adecuado.	Escribe un poema con coherencia, cohesión e adecuación.		
CA3.4 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, mostrando precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	Escribe un poema atendendo a aspectos de estilo con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.		
CA3.7 - Revisar os textos propios de maneira guiada e facer propostas de mellora, argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e cunha metalinguaxe específica, consultando de forma progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas.	De maneira guiada corrixe os erros ortográficos dun poema e incorpora outros tipo de correccións realizadas pola profesora.		
CA3.8 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos e a procura de consensos, abarcando o ámbito persoal, educativo e social.	Utiliza estratexias para a resolución dialogada dos conflitos xurdidos na aula. Evita impoñer as súas ideas elevando o ton de voz, cunha actitude corporal prepotente ou menosprezando as opinións alleas. Suaviza as críticas e amplifica o acordo.		
CA4.1 - Participar de maneira activa e adecuada en interaccións orais informais acerca de obras literarias, no traballo en equipo e en situacións orais formais de carácter dialogado (como actos culturais vinculados co circuíto literario e lector), mantendo actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación conversacional e de cortesía lingüística.	Participa de xeito adecuado e activo nun coloquio sobre os libros lidos polo alumnado. Realiza unha escoita activa, respecta as opinións alleas e presenta con claridade expositiva e solidez argumentativa as súas achegas arredor das lecturas realizada ao longo do curso.		
CA4.8 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, partindo da lectura de obras ou fragmentos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crea un texto poético con intención literaria e conciencia de estilo repectando as convencións do xénero.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Xéneros discursivos desde o punto de vista da produción de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Creación de secuencias textuais, con especial atención ás dialogadas e expositivas. - Respecto polas propiedades textuais nos escritos propios: coherencia, cohesión e adecuación. - Procesos de produción de textos orais, escritos e multimodais. - Interacción oral e escrita de carácter informal e formal: tomar e deixar a palabra. Cooperación conversacional e cortesía lingüística. Escoita activa, asertividade e resolución dialogada dos conflitos.

Contidos

- Producción escrita: planificación, redacción, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de notas, esquemas, mapas conceptuais, definicións, resumos etc.
- Uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- Emprego de recursos lingüísticos para adecuar o rexistro á situación de comunicación.
- Mecanismos de cohesión. Emprego de conectores textuais temporais, explicativos, de orde e de contraste. Mecanismos de referencia interna gramaticais (substitucións pronominais e adverbiais) e léxicos (repeticións, sinónimos, campos semánticos, hiperónimos e elipses).
- Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Utilización dos signos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito. A súa relación co significado.
- Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de xeito progresivamente autónomo a partir dunha preselección de textos variados que inclúan obras de autoras e autores e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura.
- Criterios e estratexias para a selección de obras variadas de forma orientada, a partir da exploración guiada da biblioteca escolar e pública dispoñible.
- Toma de conciencia progresiva dos propios gustos e identidade lectora.
- Participación activa en actos culturais vinculados co circuío literario e lector.
- Estratexias de toma de conciencia dos propios gustos e identidade lectora.
- Expresión da experiencia lectora co apoio de exemplos e utilizando progresivamente unha metalinguaxe específica. Apropriación dos textos lidos a través de distintas formas de recreación.
- Mobilización da experiencia persoal e lectora como forma de establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade, así como con outros textos e manifestacións artísticas e culturais.
- Estratexias para a recomendación das lecturas, en soportes variados, ou ben oralmente entre iguais.
- Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura xuvenil contemporánea e do patrimonio literario universal, inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.
- Estratexias para a construción compartida da interpretación das obras a través das conversas literarias, coa incorporación progresiva da metalinguaxe específica.
- Relación entre os elementos constitutivos do xénero literario e a construción do sentido da obra. Análise básica do valor dos recursos expresivos e dos seus efectos na recepción.
- Relación e comparación dos textos lidos con outros textos e con outras manifestacións artísticas e culturais en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes.
- Expresión pautada, a través de procesos e soportes diversificados e da interpretación e valoración persoal de obras e fragmentos literarios.
- Lectura con perspectiva de xénero. Visibilización do universo literario feminino.
- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos conforme aos procesos de comprensión, apropiación e oralidade implicados.
- Creación de textos partindo da apropiación das convencións da linguaxe literaria e en referencia a modelos dados (imitación, transformación, continuación etc.).
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Procedementos de adquisición e formación de palabras. Reflexión sobre os cambios no seu significado, as relacións semánticas entre palabras e os seus valores denotativos e connotativos en función do contexto e do

Contidos

- propósito comunicativo.
- Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
6	Arriba o telón	17

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer as linguas oficiais de España e as variedades dialectais do español, con atención especial ao galego e ao castelán, identificando as nocións básicas das linguas, tanto de España coma das que forman os repertorios lingüísticos do alumnado, e contrastando algúns dos seus trazos en manifestacións orais, escritas e multimodais.	Coñece as linguas oficiais de España e a súa distribución xeográfica. Recoñece as características do español de América e do español meridional.	PE	85
CA1.2 - Identificar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal partindo da análise da diversidade lingüística da contorna.	Identifica prexuízos lingüísticos relacionados coas linguas e cos dialectos.		
CA1.3 - Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua, así como a manipulación a través da palabra, partindo da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identifica usos discriminatorios da lingua.		
CA4.2 - Comprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos literarios escritos e multimodais sinxelos que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias.	Comprende e interpreta o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor en textos dramáticos.		
CA4.3 - Valorar a forma e o contido de textos literarios sinxelos avaliando a súa calidade e a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Valora a forma e o contido dun texto dramático. Explica a partir da análise dos seus elementos constitutivos as características dos textos dramáticos (monólogo, diálogo, aparte, acoutacións...) e da representación.		
CA4.6 - Explicar e argumentar, coa axuda de pautas e modelos, a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra, atendendo á configuración e á evolución dos xéneros e subxéneros literarios.	Adscribe de maneira xustificada textos ao xénero e subxénero dramático ao que pertencen e explica as súas características a partir da análise dos personaxes, acción, desenlace, finalidade e linguaxe. Recoñece e explica os diferentes lugares da representación teatral ao longo da historia.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA5.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	Utiliza correctamente o punto, a coma, os puntos suspensivos, a raia e os dous puntos. Coñece o significado das palabras dos textos traballados na unidade.		
CA2.8 - Identificar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe a partir da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identifica e evita expresións discriminatorias da lingua.		
CA3.2 - Participar de maneira activa e adecuada en interaccións orais informais, no traballo en equipo e en situacións orais formais de carácter dialogado, adoptando actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación conversacional e de cortesía lingüística.	Respecta as quendas de palabra sen interromper aos demais. Fala de temas que teñan que ver co que se está tratando na aula. Respecta as normas de cortesía propias dos intercambios conversacionais.	TI	15
CA3.8 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos e a procura de consensos, abarcando o ámbito persoal, educativo e social.	Utiliza estratexias para a resolución dialogada dos conflitos xurdidos na aula. Evita impoñer as súas ideas elevando o ton de voz, cunha actitude corporal prepotente ou menosprezando as opinións alleas. Suaviza as críticas e amplifica o acordo.		
CA4.5 - Compartir a experiencia da lectura en soportes diversos relacionando o sentido da obra coa propia experiencia biográfica e lectora.	Realiza unha videorreseña ou un booktrailer sobre algunha das lecturas realizadas ao longo do curso.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Aproximación ás linguas de signos. - Comparación de trazos das principais variedades dialectais do castelán, con especial atención á do propio territorio. - Iniciación á reflexión interlingüística. - Estratexias de identificación de prexuízos e estereotipos lingüísticos e exploración de formas de evitalos. - Recoñecemento dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Xéneros discursivos desde o punto de vista da produción de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Respecto polas propiedades textuais nos escritos propios: coherencia, cohesión e adecuación. - Procesos de produción de textos orais, escritos e multimodais. - Interacción oral e escrita de carácter informal e formal: tomar e deixar a palabra. Cooperación conversacional e cortesía lingüística. Escoita activa, asertividade e resolución dialogada dos conflitos. - Produción escrita: planificación, redacción, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de notas, esquemas, mapas conceptuais, definicións, resumos etc.

Contidos

- Uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- Emprego de recursos lingüísticos para adecuar o rexistro á situación de comunicación.
- Mecanismos de cohesión. Emprego de conectores textuais temporais, explicativos, de orde e de contraste. Mecanismos de referencia interna gramaticais (substitucións pronominais e adverbiais) e léxicos (repeticións, sinónimos, campos semánticos, hiperónimos e elipses).
- Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Utilización dos signos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito. A súa relación co significado.
- Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura xuvenil contemporánea e do patrimonio literario universal, inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.
- Relación entre os elementos constitutivos do xénero literario e a construción do sentido da obra. Análise básica do valor dos recursos expresivos e dos seus efectos na recepción.
- Relación e comparación dos textos lidos con outros textos e con outras manifestacións artísticas e culturais en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes.
- Expresión pautada, a través de procesos e soportes diversificados e da interpretación e valoración persoal de obras e fragmentos literarios.
- Lectura con perspectiva de xénero. Visibilización do universo literario feminino.
- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos conforme aos procesos de comprensión, apropiación e oralidade implicados.
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramática para obter información gramatical básica.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A intervención educativa en Lingua Castelá e Literatura debe desenvolver de xeito gradual e progresivo as aprendizaxes que lle faciliten ao alumnado a consecución dos obxectivos da materia e da etapa, así como unha axeitada adquisición das competencias clave. Para conseguir estes obxectivos aplicaranse o principios do método DUA, de maneira que a clase será accesible para todo o alumnado:

- a) Accesibilidade física: pode desprazarse, chegar, entrar, participar nas actividades e permanecer nos diferentes lugares de maneira cómoda.
- b) Accesibilidade sensorial/ comunicación: pode acceder, a través dos sentidos, á información necesaria para realizar actividades.
- c) Accesibilidade cognitiva: é capaz de entender as actividades, son de fácil comprensión, predicibles, están adaptados ao seu nivel de comprensión e ten adquiridos os coñecementos básicos necesarios.
- d) Accesibilidade emocional: séntese competente, seguro e acollido realizando as actividades. Este enfoque require partir, polo tanto, do nivel competencial previo do alumnado para acadar unha aprendizaxe significativa, eficaz, funcional e aplicable á realidade máis próxima dos/as estudantes.

Trátase, pois, de deseñar unha metodoloxía activa, baseada fundamentalmente na dimensión investigadora do alumnado e na toma de decisións responsables, asentadas no pensamento crítico e reflexivo, a través da elaboración de actividades que precisen dun proceso de descubrimento e análise progresivamente autónomos, así como do razoamento e resolución lóxica de problemas. De aí a importancia de empregar métodos diferenciados para dar acollida e resposta aos diferentes ritmos de aprendizaxe do alumnado, favorecendo e fomentando a capacidade de aprender por si mesmos. Atenderase, polo tanto, á diversidade a través de propostas individualizadas en función das necesidades detectadas: aplicación de adaptacións curriculares significativas, dinámicas de reforzo educativo dentro e fóra da aula ordinaria, actividades específicas para abordar as destrezas nas que se observen maiores dificultades

(comprensión e expresión oral e escrita, comunicación, reflexión lingüística, educación literaria, resolución de problemas, razoamento lóxico, desenvolvemento do pensamento abstracto...). Para que esta metodoloxía acade a efectividade desexada, é imprescindible outorgarlle un carácter interdisciplinar, relacionando a materia de Lingua Castelá e Literatura con outras disciplinas do currículo, traballando de maneira conxunta as competencias clave e dotando ao alumnado da capacidade lingüística que lle permita amosar, relacionar e extrapolar de forma coherente, cohesionada e adecuada os coñecementos adquiridos noutras materias. O deseño de tarefas cooperativas basearase en contextos auténticos e recoñecibles que teñan en conta as vivencias particulares do alumnado, potenciando que cada estudante, dentro do grupo, dispoña dos tempos e espazos necesarios para o recoñecemento da súa valía persoal e da súa capacidade para contribuír a desenvolver a actividade, reforzando así a autoestima, a autonomía, a reflexión e a responsabilidade. Estes principios metodolóxicos han de aplicarse arredor de contidos concretos, polo que convén

definir o seu campo de actuación en conexión coas actividades máis relevantes da materia de Lingua Castelá e Literatura:

1) Deseño de actividades a partir de textos extraídos do ámbito persoal, social e académico do alumnado.

Por exemplo, o alumnado realizará unha exposición oral sobre temas significativos para o mesmo, como as súas afeccións, aspiracións ou proxectos de futuro... (unidade 2); elaborará unha descrición dun robot creado por el mesmo (unidade 1); entrevistará a persoas da súa contorna relevantes desde o seu punto de vista (unidade 1).

2) Distribución flexible dos espazos, sempre que sexa posible, propiciando o traballo colaborativo a través de distintos tipos de agrupamentos. Así, o gran grupo é axeitado para a posta en común e corrección de tarefas, a identificación dos coñecementos previos do alumnado á hora de iniciar unha nova unidade didáctica, a revisión e síntese final, a realización de exposicións orais ou multimedia, o visionado de recursos audiovisuais, lecturas colectivas ou dramatizadas. Os pequenos grupos son idóneos para o desenvolvemento de proxectos de investigación e a súa posterior exposición.

Na unidade 4 realizarán en grupo un traballo de investigación sobre alguna das lecturas realizadas ao longo do curso relacionándoas con outras manifestacións artísticas e culturais. Posteriormente realizarán unha exposición oral do seu traballo ante o grupo clase.

Finalmente, as actividades individuais son aplicables ás probas escritas e ás tarefas de aplicación dos contidos traballados en cada unidade didáctica.

3) Emprego de estratexias para a comprensión e a recomendación lectora en todas as unidades:

-Lectura compartida de textos propios do ámbito persoal, social e académico para procurar a interacción entre iguais, posto que todo o alumnado participará na lectura en voz alta dos fragmentos escollidos, a escoita activa, a comprensión oral e a explicación e argumentación arredor da interpretación dos mesmos.

-Lectura de textos adscritos aos distintos xéneros discursivos para captar a información esencial, realizar as inferencias necesarias para a súa correcta comprensión, recoñecer a idea principal e as secundarias, identificar a súa estrutura e interpretar os fragmentos propostos tendo en conta as súas características formais e temáticas.

-Lectura comprensiva e expresiva de textos pertencentes aos distintos xéneros literarios (lectura compartida, recitado de poemas, dramatización de textos dialogados), arredor de temas próximos á realidade e aos gustos do alumnado, acompañados de estratexias de comprensión lectora, como a aclaración dos propósitos de lectura, a activación dos coñecementos previos dos estudantes, a atención aos contidos principais do texto e a formulación de predicións de lectura.

-Realízase un coloquio literario sobre as lecturas elixidas polo alumnado a partir dunha preselección (unidade 5).

-Composición de recomendacións ou recensións das obras de lectura traballadas a través dun booktrailer ou unha videorreseña (unidade 6).

4) Utilización de recursos para mellorar a oralidade a través de actividades contextualizadas en situacións reais e próximas ao alumnado, mediante o emprego de audios, vídeos e recreación de conversas veraces que poidan producirse na contorna dos estudantes. Propócese, así, situacións comunicativas espontáneas e planificadas de contextos formais e informais, co fin de abordar desde un punto de vista eminentemente práctico os distintos rexistros, elementos e principios da comunicación (unidade 1 e 2).

5) Creación de textos escritos con diversas finalidades (narrar, describir, informar, expoñer, argumentar...), pertencentes aos ámbitos persoal, social e académico, seguindo as distintas fases da construción textual: a planificación das ideas a través dun borrador, determinando o propósito comunicativo e o destinatario; a redacción; a revisión e a edición final, incidindo na corrección formal (puntuación, ortografía, estruturas gramaticais, ampliación de vocabulario e presentación). O alumnado terá que presentar da unidade 1 á 5 diferentes tipos de composicións escritas (unha entrevista, un bestiario robótico, un texto expositivo, unha crónica, unha narración, e un traballo de investigación).

6) Elaboración de resumos, esquemas, sínteses e mapas conceptuais a partir de textos orais e escritos para fomentar no alumnado a conciencia da propia comprensión textual.

7) Exercitación de comentarios e actividades de comprensión de textos escritos e multimodais literarios e non literarios a través de tarefas secuenciadas e guiadas referidas á forma e ao contido dos fragmentos propostos.

8) Creación de textos con intención literaria a partir de modelos dados ou de discursos non literarios (un conto-ensaio e un poema nas unidades 4 e 5).

9) Emprego de dicionarios impresos e dixitais, propiciando o seu uso como unha forma de ampliar o caudal léxico do alumnado e resolver as súas dúbidas lingüísticas e morfosintácticas. Dende principio de curso o alumnado creará no caderno un glosario coas palabras cuxo significado descoñece.

10) Manexo dos recursos propios das Tecnoloxías da Información e a Comunicación para a procura de datos, a realización de traballos multimedia, a consulta da prensa dixital e a creación de espazos virtuais con material didáctico integrado.

11) Utilización dos fondos, servizos e recursos da Biblioteca escolar como espazo creativo de aprendizaxe e construción de novos coñecementos a través da consulta de libros, dicionarios, xornais, materiais audiovisuais, potenciando tamén a lectura autónoma para a creación dunha identidade lectora sólida e definida, fundamentada no enriquecemento cultural e a interrelación entre as distintas áreas do saber.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Documentos e recursos elaborados ou facilitados pola docente.
Dicionarios dixitais e impresos.
Selección de obras e textos da literatura universal e xuvenil.
Actividades de reforzo e repaso na plataforma Moodle (Edixgal).
Procesadores de textos.
Internet e aplicacións informáticas e multimedia.
Libro de texto: Ricardo Lobato e outros, Lengua Castellana y Literatura, Geniox, Madrid, ed. Oxford, 2023
Pizarra tradicional e dixital
Textos orais e escritos en diferentes soportes e formatos.
Caderno do alumnado.

A proposta metodolóxica para a materia de Lingua Castelá e Literatura supón, ademais dos materiais teóricos necesarios para o desenvolvemento de cada unidade didáctica, o emprego dunha grande variedade de textos orais, escritos e multimodais procedentes de diversas tipoloxías e situacións comunicativas para a súa análise e comentario.

A escolma de fragmentos e obras de lectura, como obxecto de observación, reflexión e crítica, pretende favorecer o hábito lector do alumnado, partindo de textos próximos aos seus intereses e expectativas para ir achegándoos progresivamente á literatura clásica.

Lecturas autónomas:

César Mallorquí, El último trabajo del señor Luna.

Carlos Ruiz zafón: Las luces de septiembre.

Vicente Muñoz Puellas, Cuentos de fantasmas.

César Mallorquí, Las lágrimas de Shiva.

Christine Nöstlinger, Una historia familiar.

Carlos Ruiz Zafón, El Príncipe de la Niebla.

Martín Casariego, El chico que imitaba a Roberto Carlos.

José Luis Ferris, El diario de Miguel.

Isabel Allende, la Ciudad de las Bestias.

Oscar, Wilde, El fantasma de Canterville.

George Orwell, Rebelión en la granja.

Ray Bradbury, Crónicas marcianas.
 Ana Alonso y Javier Pelegrín, Historia de Dani.
 Ana Alonso y Javier Pelegrín, Historia de Sara.
 César Mallorquí, La estrategia del parásito.
 Henrik Ibsen, Un enemigo del pueblo.
 Luis Sepúlveda, Un viejo que leía novelas de amor.
 África Vázquez Beltrán, El león de las nieves.
 Harper Lee, Matar a un ruiseñor.

O emprego de fichas de traballo, actividades interactivas, animacións, vídeos e aplicacións multimedia permiten o reforzo, consolidación e afondamento das aprendizaxes adquiridas, a escoita activa, a empatía e o debate a través de tarefas competenciais próximas á realidade do alumnado. Favorece tamén a investigación sobre temas de actualidade e problemas reais e a activación de estratexias e mecanismos de comprensión lectora a partir de textos literarios e non literarios, posto que implica a procura de información, a interpretación e relación dos datos obtidos e a reflexión sobre o contido e a forma. O emprego das TIC constitúe un recurso ineludible, pois actúa como ferramenta fundamental para a obtención de información, a súa transformación en coñecemento propio e a difusión dos resultados de proxectos e traballos de investigación.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

A realización dunha proba inicial determinará as competencias lingüísticas de cada alumno/a, o nivel medio de coñecemento dos grupos, as dificultades máis comúns, e detectará os casos en que sexa necesario aplicar medidas de reforzo ou ampliación, así como de orientación. Na proba inicial incluíranse cuestións referidas a comprensión lectora, vocabulario, morfoloxía, ortografía, tipoloxía textual, educación literaria e redacción. Ao datos proporcionados pola proba sumarase a información proporcionada polos titores e pola orientadora. As medidas que se adoptarán como consecuencia da avaliación inicial figuran no apartado "Atención á diversidade" desta programación.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	17	17	17	17	16	16	100
Proba escrita	83	70	83	63	78	85	77
Táboa de indicadores	17	30	17	37	22	15	23

Criterios de cualificación:

CRITERIOS PARA DETERMINAR A CUALIFICACIÓN DE CADA AVALIACIÓN

Para a obtención da cualificación de cada avaliación, a ponderación efectuarase segundo as porcentaxes establecidas nas respectivas unidades didácticas. A cualificación trimestral redondearase, de ser o caso, de maneira que o decimal se asimilará ao enteiro superior se o seu valor é 0,5 ou superior e ao anterior nos restantes casos, sen prexuízo de que a nota mínima será de 1 punto.

En cada avaliación, ponderaranse dúas variables: probas escritas e táboas de indicadores.

CRITERIOS PARA DETERMINAR A CUALIFICACIÓN FINAL

A cualificación final será a media ponderada das tres avaliacións trimestrais (previa ao redondeo): primeira avaliación: 34 % da nota; segunda avaliación: 34 % da nota, terceira avaliación: 32 % da nota.

A cualificación final redondearase, de ser o caso, de maneira que o decimal se asimilará ao enteiro superior se o seu valor é 0,5 ou superior e ao anterior nos restantes casos, sen prexuízo de que a nota mínima será de 1 punto.

O alumnado superará a materia en dous supostos:

- 1.- Ten avaliación positiva nas tres avaliacións.
- 2.- A media entre as tres avaliacións, aplicando o redondeo, é igual ou superior a 5.

Cráterios de recuperación:

O alumnado que nalgunha avaliación obteña unha cualificación inferior a 5 puntos (despois do redondeo) deberá realizar a proba de recuperación da avaliación ou avaliacións suspensas. A nota obtida na proba de recuperación representará o 100% da cualificación. Para o cálculo da cualificación final, terase en conta a cualificación máis alta das dúas: a da avaliación ou a de recuperación correspondente. A recuperación da primeira avaliación realizarase durante o segundo ou terceiro trimestre do curso. A recuperación da segunda e terceira avaliación realizarase durante o terceiro trimestre do curso.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Elaboraranse cuestionarios e actividades en Edixgal para o alumnado coa materia pendente do curso anterior. Estes cuestionarios e actividades estarán destinados á adquisición das aprendizaxes mínimas da materia pendente. O alumnado pendente realizará un bloque de cuestionarios e actividades por avaliación, que deberá entregar antes da finalización de cada trimestre. A nota de cada avaliación será a media aritmética da cualificación obtida en todos e cada un dos cuestionarios e actividades do trimestre.

A nota final será a media aritmética da nota obtida en cada avaliación. No caso de que a cualificación da primeira ou segunda avaliación sexa inferior a 5 por non realizar todas as actividades ou cuestionarios do trimestre, poderá continuar realizándoos no seguinte trimestre para recuperar a avaliación suspensa. A cualificación final redondearase, de ser o caso, de maneira que o decimal se asimilará ao enteiro superior se o seu valor é 0,5 ou superior, e ao anterior nos restantes casos, sen prexuízo de que a nota mínima será de 1 punto.

No caso de que o alumno non realice satisfactoriamente os traballos encomendados durante o curso dentro dos prazos indicados, deberá realizar no mes de maio unha proba escrita na que demostre que alcanzou as aprendizaxes mínimas esixibles.

6. Medidas de atención á diversidade

Partindo do feito diferencial que caracteriza ao alumnado e que condiciona todo proceso de ensino-aprendizaxe, en tanto que seu ritmo de traballo, estilo de aprendizaxe, coñecementos previos, experiencias etc, sitúa aos docentes na necesidade de educar en e para a diversidade. Seguiranse as medidas establecidas RESOLUCIÓN do 26 de maio de 2022, da Secretaría Xeral de Educación e Formación Profesional, pola que se ditan instrucións para o desenvolvemento das ensinanzas de educación infantil, educación primaria, educación secundaria obrigatoria e bacharelato no curso académico 2022/23.

Para dar cumprimento a esta situación e necesidades, dispónse de dous tipos de vías ou medidas: medidas ordinarias ou habituais e medidas específicas ou extraordinarias. As medidas específicas son unha parte importante da atención á diversidade, pero deben ter un carácter subsidiario. As primeiras e máis importantes estratexias para a atención á diversidade adoptaranse no marco de cada centro e aula concreta.

A) MEDIDAS XERAIS:

- Despois da avaliación inicial decidíranse as medidas concretas de actuación de acordo ao Decreto 229/2011, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes na C. A. de Galicia., xunto co apartado 5 do artigo 11º do Decreto 86/2015

- Para poder traballar mellor as necesidades de cada alumno/a disporanse actividades sobre un mesmo contido de repaso, de reforzo e de ampliación variando o grado de dificultade.

- En relación ó desenvolvemento persoal e social evítaranse as comparacións descualificadoras dos alumnos/as tanto sexan polas súas dificultades ou polas súas diferenzas.

- En relación co desenvolvemento intelectual, terase en conta que nesta etapa prodúcese a construción dunha forma de razoamento hipotético-deductivo que non é un proceso automático que vai coa idade do alumnado, nin é homoxéneo.

- Ofreceráse unha gran variedade de contextos que poden servir de motivación e punto de partida a distintos alumnos e alumnas, ben polo seu diferente interese, ben pola distinta familiarización que teñan co contexto.

- Atenderase á diversidade na formulación das actividades, por iso presentaranse actividades básicas de reforzo e actividades de ampliación e afondamento.
- En relación á interacción entre iguais, fomentaranse as relacións de aceptación, axuda mutua, cooperación e respecto polas diferenzas, tan importantes para que o alumnado que teña dificultades na aprendizaxe non se sinta rexeitado e desmotivado.
- Un adecuado contexto de actividades cooperativas nas que se creen relacións de interdependencia entre os alumnos/as será outra das medidas a aplicar.
- Prestar unha axuda mais personalizada para fomentar a adquisición das habilidades necesarias para beneficiarse do traballo e da relación cos seus iguais.
- En calquera caso, prestarase especial atención ante necesidades de apoio/reforzo, alumnado con TDAH, síndrome de Asperger, altas capacidades, incorporación tardía /desvantaxes sociais e enfermidades que impiden unha regular escolarización.

B) MEDIDAS DE REFORZO:

B1) Adaptación de centro e de aula (A.43 da Orde do 8 de setembro de 2021):

- Ubicación da alumna/o preto da mesa da profesora.
- Ubicación da alumna/o a carón de compañeiros que lle sirvan de axuda.
- Evitar a proximidade ás portas, fiestras, papeleiras e outros lugares de tránsito.
- Promover a súa participación con preguntas.
- Facilitarlle material escrito para evitar tomar apuntes das explicacións teóricas ou ter que copiar do encerado.

B2) Adaptacións na metodoloxía (A.45 da Orde do 8 de setembro de 2021):

- Utilizar frases curtas e claras nas explicacións.
- Presentar a idea principal ó principio da explicación.
- Achegarnos a súa mesa e continuar alí a explicación.
- Utilizar reforzos e apoio visual na instrución oral.

Planificar actividades con diferentes niveis de dificultade ou de execución.

- Incluir tarefas para a casa con actividades que persigan o afianzamento e consolidación de contidos básicos da materia.
- Incluir actividades de recuperación de aprendizaxes non acadados.
- Facilitarlle materiais escritos con resumos, esquemas e vocabulario previo para permitirlle acceder á comprensión dun tema.
- Flexibilizar os prazos na entrega de traballos.
- Usar e reclamar o contacto visual.
- Lembrar en que aspectos debe de centrar especialmente a atención no desenvolvemento dunha actividade.
- Asegurarse de que antes de iniciar unha actividade entendeu o que ten que facer e os pasos que ten que seguir.
- Facer preguntas sobre a actividade realizada para que sexa capaz de descubrir os erros cometidos. Supervisión do uso da axenda escolar.

B3) Medidas para mellorar a súa motivación e autoestima:

- Utilizar reforzos positivos para motivar.
- Procurar supervisar frecuentemente as tarefas para reconducir no caso de distraccións ou felicitar no caso de que se estea executando.
- Reforzar por ter rematadas as tarefas ben feitas, describindo a calidade do traballo.
- Destacar os progresos, aínda que no conxunto dun exercicio non estea correctamente resolto, destacando o esforzo realizado para manter altas as expectativas de logro.
- Lembrar con certa frecuencia todos os avances acadados ata un momento dado.

B4) Adaptación dos instrumentos de avaliación (A.46 da Orde do 8 de setembro de 2021):

- Exames escritos con preguntas breves, pechadas, claras e con vocabulario sinxelo, evitando as dobres negativas.
- Separar as diferentes cuestións dunha pregunta en apartados claramente diferenciados.
- Avaliar contidos mediante entrega de traballos ou exposicións en clase.
- Incluir preguntas que impliquen diferentes tipos de resposta.
- Remarcar a parte máis salientable das preguntas nas probas escritas.
- Flexibilidade coa ortografía nos exames escritos.
- Adaptar o formato da proba escrita: tipo de letra, tamaño, entreliñado - Incluir preguntas con diferentes graos de logro.
- Complementar a avaliación con outros instrumentos.

C) MEDIDAS ESPECÍFICAS (consúltense as lendas ao final deste apartado):

- NEE: Discapacidade intelectual: Medidas específicas (B, D, E, F, I, J, K, M). Orientacións e respostas educativas: alumnado con discapacidade intelectual: <http://www.edu.xunta.es/portal/node/3644>.
- NEE Discapacidade motórica. Medidas (B). Orientacións e respostas educativas: alumnado con discapacidade motora <http://www.edu.xunta.es/ftpserver/portal/DXC/libros/motora.pdf>. Pautas do EOE da Coruña.

- NEE: Discapacidade sensorial. Medidas (B, C). Protocolo para a atención educativa ao alumnado con discapacidade auditiva: <https://www.edu.xunta.gal/portal/node/27080>. Pautas do EOE da Coruña.
- NEE: Trastornos xeneralizados do desenvolvemento (TEA) Síndrome Asperger. Medidas (B). Orientacións e respostas educativas: alumnado con trastornos xeneralizados do desenvolvemento. <http://www.edu.xunta.es/portal/node/3655>. <http://www.edu.xunta.es/portal/node/3703>. ASPERGA A Coruña <http://www.asperga.org/>.
- NEE: Trastornos graves de conduta. Medidas (A, B,L). Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria: <http://www.edu.xunta.gal/portal/convivencia>.<http://www.edu.xunta.gal/portal/Educonvives.gal> Especificas.
- NEAE: Altas capacidades. Medidas (A, B, C, I). Sobredotación intelectual. <http://www.edu.xunta.es/portal/node/3700>. Orientacións e respostas educativas: alumnado con sobredotación intelectual: <http://www.edu.xunta.es/portal/node/3630> .<http://www.edu.xunta.es/portal/diversidadeorientacion/141/145/144>. 12/02/2023 14:51:13 Páxina 36 de 40 es/portal/node/3630 .<http://www.edu.xunta.gal/portal/diversidadeorientacion/141/145/144>. Coordinación con ASAC. Pautas do EOE da Coruña Especificas.
- NEAE: TDAH. Medidas (A, B, C, E, N). Terase en conta o establecido no punto 8.1, Anexo 1, apartado 8.1.2 de Prevención e intervención dentro da aula do Protocolo de consenso sobre TDAH na infancia e na adolescencia nos ámbitos educativo e sanitario: <http://www.edu.xunta.es/portal/node/13546>. -Orientacións da Asociación Compostelá de nenos/as con TDAH: <http://www.acnhsantiago.org/> Especificas.
- NEAE: Dislexia. Medidas (A, B, C, D, E). Orientacións e respostas educativas: alumnado con trastornos da aprendizaxe: <https://www.edu.xunta.gal/portal/node/3656>. -Orientacións da Asociación de Dislexia: <http://www.agadix.es/>. -Orientacións EOE da Coruña e propostas do DO .
- NEAE: Incorporación tardía (alumnado estranxeiro de recente incorporación ou incorporación despois de iniciado o curso). Medidas (D, E, F). Alumnado de incorporación tardía (procedente do estranxeiro): <http://www.edu.xunta.gal/portal/diversidadeorientacion/141/145/146>. UTS e OMIX Concello.
- NEAE: Necesidades específicas de aprendizaxe. Medidas (A, B, C, D, E, F, N, O). Orientacións e respostas educativas: alumnado con trastornos da aprendizaxe <http://www.edu.xunta.es/portal/node/3656> <http://www.edu.xunta.gal/portal/diversidadeorientacion/141/145/409> -UTS e OMIX Concello: clases de Reforzo.
- DESVANTAXE SOCIOEDUCATIVA: Ambientes desfavorecidos/marxinais. Medidas (A, B, C, D, L, N, O). Alumnado con necesidades específicas de apoio educativo por condicións persoais ou de historia escolar: <http://www.edu.xunta.gal/portal/diversidadeorientacion/141/145/410> Instituto Galego para a Xestión do Terceiro Sector Igaxes3 <http://www.igaxes.org/?lang=es>. -UTS e OMIX Concello: Clases de Reforzo -Convenio con Igaxes3 -Contratos Programa.
- DESVANTAXE SOCIOEDUCATIVA: Etnia xitana. Medidas (B, D, E, O). Programas e plans: <http://www.edu.xunta.gal/portal/diversidadeorientacion/141/412> <http://www.edu.xunta.gal/portal/node/3791>. Programa Promociona) https://www.gitanos.org/galicia/santiago_de_compostela/
- ATENCIÓN EDUCATIVA POR ENFERMIDADE: Atención educativa domiciliaria. Medidas (B, P). Protocolo de atención educativa domiciliaria: <http://www.edu.xunta.gal/portal/Educonvives.gal>. <http://www.edu.xunta.gal/portal/node/17722>.
- ATENCIÓN EDUCATIVA POR ENFERMIDADE: Atención educativa hospitalaria. Medidas (B, Q). <http://www.edu.xunta.gal/portal/Educonvives.gal>
- PLAN DE REFORZO DE LINGUA PARA ALUMNOS CON EXENCIÓN DE FRANCÉS Os alumnos exentos de Francés realizarán, en coordinación coa profesora que imparte a materia ao grupo de referencia, actividades encamiñadas a reforzar e afianzar as aprendizaxes mínimas da mesma. Ademais, estes alumnos adoitan presentar serias deficiencias de expresión e comprensión, polo que se fará especial fincapé na lectoescritura.
- PLAN ESPECÍFICO PERSONALIZADO PARA O ALUMNADO QUE PERMANECE UN ANO MÁIS NO MESMO CURSO. Aplicarase o disposto no 52 da ORDE do 8 de setembro de 2021, pola que se desenvolve o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. Lendas de medidas/equivalencias: A_Axenda escolar; B_Seguimento titorial do rendemento; C_Reforzo educativo; D_Exención da 2ª Lingua Estranxeira / Programa de lectoescritura; E_Apoio fóra / dentro da aula do profesorado de PT; F_ACS; G_Grupos de adquisición de linguas; H_Grupos de competencia curricular; I_Agrupamentos flexibles; J Integración da materias en ámbitos; K_PMAR (coa LOMLOE temos de novo os PDC); L_Programa de HHSS; M_PROA; N_Clasas do Concello; Ñ_Programa Promociona, Secretariado Xitano; O_Desenvolvemento das Competencias clave; P_Atención educativa domiciliaria; Q_Atención educativa hospitalaria..

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6
ET.1 - Educación para a sustentabilidade, o medioambiente e o consumo responsable	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Educación cívica e en valores (respeito, tolerancia, cooperación, solidariedade, igualdade social e o rexeitamento de calquera tipo de discriminación.	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Igualdade entre mulleres e homes, e a contribución de ambos sexos ao desenvolvemento social e ao coñecemento.	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Saude e benestar emocional	X	X	X	X	X	X

Observacións:

No artigo 18 do Anteproxecto do Decreto polo que se establece a ordenación e o currículo da educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia establécese que, sen prexuízo do seu tratamento específico nalgunhas das materias da etapa, a comprensión de lectura, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, a competencia dixital, o emprendemento social e empresarial, o fomento do espírito crítico e científico, a educación emocional e en valores, a igualdade de xénero e a creatividade traballaranse en todas as materias.

A acción educativa debe fomentar de maneira transversal valores como a igualdade entre homes e mulleres, a non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, a resolución pacífica de conflitos, a educación para a saúde, a formación estética, a educación para a sustentabilidade e o consumo responsable, o respecto mutuo e a cooperación entre iguais. Así mesmo, promoveremos a defensa da liberdade, a igualdade, os dereitos humanos e a paz, e o rexeitamento de calquera tipo de violencia, racismo ou xenofobia.

Evitaremos os comportamentos e os contidos sexistas e os estereotipos que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero.

A materia debe contribuír tamén a incorporar elementos relacionados co desenvolvemento sostible e a protección do medio ambiente e coas situacións de risco derivadas do uso das TIC.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Celebración de efemérides como o Día do Libro e o Día das Letras Galegas	Coa celebración destas datas, o alumnado pode realizar traballos de busca de información de determinados autores e autoras ou facer lecturas colectivas de textos literarios.			X
Participar en actividades realacionadas coa literatura	Asistencia a recitais poéticos, representacións teatrais, coloquios literarios, contacontos, conferencias, charlas...	X	X	X

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Participación dos alumnos en concursos literarios.	Fomentárase a participación do alumnado en concursos literarios.	X	X	X

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
Realiza a avaliación inicial a principio de curso a fin de tomar as medidas individuais e colectivas necesarias.
Realízanse as actividades complementarias programadas.
Aplicáronse os procedementos e criterios de avaliación establecidos na programación didáctica.
Utilizáronse diferentes instrumentos de avaliación (probos, traballos individuais e en grupo, exposicións orais, redaccións, proxectos de investigación...)
Desenvolvéronse procedementos e actividades de recuperación para o alumnado con algunha avaliación suspensa ou coa materia pendente de cursos anteriores.
Metodoloxía empregada
Ao comezo de cada unidade, infórmase ao alumnado sobre os obxectivos propostos, as competencias que se van desenvolver, as actividades que se realizarán e os instrumentos e criterios de avaliación.
Ao inicio de cada unidade didáctica, realízase unha introdución sobre o tema e actividades de recoñecemento e activación dos coñecementos previos do alumnado ao respecto.
Os contidos e actividades de cada unidade didáctica parten dos coñecementos previos do alumnado.
As actividades propostas son variadas en canto á súa tipoloxía e sistema de traballo, favorecendo a adquisición das competencias clave.
Aplicáronse estratexias de aprendizaxe como a lectura comprensiva, a procura de información significativa, a planificación do traballo, o desenvolvemento de técnicas de síntese, análise e redacción...
Aplicouse a metodoloxía didáctica establecida na programación.
Puxéronse en práctica medidas para estimular o hábito lector.
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Empregáronse recursos e materiais didácticos variados (impresos, dixitais, audiovisuais, aplicacións informáticas de carácter educativo...)
Empregáronse os materiais e recursos didácticos programados.
Medidas de atención á diversidade
Desenvolvéronse as medidas de atención á diversidade necesarias aos alumnos que así o requiren.
Leváronse a cabo medidas de reforzo educativo dirixidas ao alumnado con dificultades de aprendizaxe, propoñendo novas actividades que faciliten a adquisición dos obxectivos non acadados.

Clima de traballo na aula
A planificación e distribución do tempo asignado a cada tarefa é axeitada.
Fai posible a retroalimentación na entrega e avaliación de traballos indicando os aspectos nos que o alumnado debe introducir melloras.
Resolve as dúbidas do alumnado e revisa e corrixe o traballos propostos.
Explicáronse e corrixíronse na aula as actividades levadas a cabo nas distintas unidades didácticas.

Descrición:

A avaliación da práctica docente favorece os procedementos de análise, reflexión e debate arredor da realidade educativa do centro sobre os seguintes aspectos:

- A xestión adecuada do tempo para a planificación do proceso de ensino-aprendizaxe na aula.
- A concreción do currículo, a súa adaptación ao contexto e a organización efectiva dos contidos, actividades e obxectivos propostos.
- A avaliación dos resultados obtidos polo alumnado e a adopción das medidas de mellora adaptadas ás súas necesidades de aprendizaxe.
- A inclusión e atención á diversidade como resposta educativa á totalidade do alumnado para promover a consecución do éxito escolar.
- A construción dun clima de empatía, confianza e convivencia harmónica na aula.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A profesora informará ao alumnado dos obxectivos, criterios, instrumentos e procedementos de avaliación, contidos, materiais didácticos e sistemas de recuperación. A programación estará a disposición do alumnado e da comunidade educativa en Edixgal e na páxina Web do IES Poeta Añón (figurarán na área do Departamento de Lingua Castelá e Literatura).

A programación didáctica será obxecto de seguimento e avaliación a través da aplicación PROENS e poderá sufrir as modificacións precisas para adaptarse ás necesidades educativas do alumnado, en beneficio da correcta evolución do proceso de ensino-aprendizaxe e da consecución dos obxectivos establecidos. Ditas modificacións, debidamente xustificadas, figurarán tamén nas actas das reunións de departamento e na memoria final da materia.

A avaliación da programación realizarase a través dos seguintes indicadores de logro:

- A programación didáctica elaborouse de maneira coordinada coa colaboración de todos os integrantes do departamento.
- A programación didáctica específica e completa as decisións adoptadas na concreción curricular fixada no Proxecto Educativo de Centro.
- Os criterios de avaliación establecidos valoran con efectividade a consecución dos obxectivos propostos.
- Os procedementos e instrumentos de avaliación axústanse aos criterios de avaliación indicados.
- As actividades desenvoltas adáptanse á metodoloxía didáctica programada.
- A programación didáctica contempla e manexa con eficacia os recursos e materiais necesarios para favorecer a adquisición dos contidos e obxectivos.
- A programación didáctica organiza axeitadamente os espazos e tempos destinados á realización das actividades previstas.
- A programación didáctica inclúe actividades de reforzo, ampliación e recuperación adecuados ao perfil, características e necesidades do alumnado.
- A programación didáctica é revisada ao longo do curso e inclúense nela as modificacións pactadas e realizadas.
- A programación didáctica adáptase ao contexto escolar do centro educativo.

Así mesmo, realizarase o seguimento de cada unidade didáctica a través da aplicación PROENS, estipulando e modificando, de ser o caso, a data de inicio e final da explicación de cada unha delas, o número de sesións dedicadas ao seu desenvolvemento, especificando as previstas ao comezo e as realizadas finalmente, así como o grao de cumprimento dos obxectivos indicados.

As propostas de mellora da programación didáctica derivarán da análise da efectividade da mesma e dos resultados académicos obtidos nas distintas avaliacións e examinados nas reunións de departamento celebradas ao longo do curso, cuxo contido quedará reflectido nas actas correspondentes. Ademais, na memoria final, contemplaranse as propostas de mellora, vinculadas especialmente á adaptación da metodoloxía, materiais e recursos empregados para favorecer a consecución dos obxectivos establecidos.

9. Outros apartados

1. Procedemento para informar ao alumnado e á comunidade educativa da programación

A profesora informará ao alumnado dos obxectivos, criterios, instrumentos e procedementos de avaliación, contidos, materiais didácticos e sistemas de recuperación. A programación estará a disposición do alumnado e da comunidade educativa en Edixgal e na páxina Web do IES Poeta Añón (figurará na área do Departamento de Lingua Castelá e Literatura).